

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 17.9.2007
KOM(2007) 524 lopullinen

KOMISSION KOLMAS KERTOMUS

joka perustuu rahanväärennyksen estämiseksi annettavan suojan vahvistamisesta rikosoikeudellisten ja muiden seuraamusten avulla euron käyttöönoton yhteydessä 29 päivänä toukokuuta 2000 tehdyn neuvoston puitepäätöksen 11 artiklaan

{SEC(2007)1158}

KOMISSION KOLMAS KERTOMUS

joka perustuu rahanväärennyksen estämiseksi annettavan suojan vahvistamisesta rikosoikeudellisten ja muiden seuraamusten avulla euron käyttöönnoton yhteydessä 29 päivänä toukokuuta 2000 tehdyn neuvoston puitepäättöksen 11 artiklaan

1. PUITEPÄÄTÖKSEN TARKOITUS

Jotta euron vahva ja yhdenmukaistettu rikosoikeudellinen suoja koko Euroopan unionissa voitaisiin varmistaa, neuvosto teki 29. toukokuuta 2000 puitepäättöksen 2000/383/YOS¹ rahanväärennyksen estämiseksi annettavan suojan vahvistamisesta rikosoikeudellisten ja muiden seuraamusten avulla euron käyttöönnoton yhteydessä. Puitepäättöstä muutettiin 6. joulukuuta 2001 tehdyllä puitepäättöksellä 2001/888/YOS², jolla lisättiin säännös jäsenvaltioiden tuomioistuinten antamien tuomioiden tunnustamisesta rikoksen uusimisen määrittelemiseksi.

Väärän rahan valmistamisen vastustamisesta vuonna 1929 tehdyn Geneven yleissopimuksen³ ratifioinnin ansiosta jäsenvaltioiden lainsäädännössä on ollut jo jonkin verran yhdenmukaisuutta. Euroa koskevan puitepäättöksen erityisenä tavoitteena onkin täydentää vuoden 1929 yleissopimukseen perustuvaa kriminalisointia jäsenvaltioissa. Tavoitteena on kuvailla rangaistavia tekoja, jotka on kriminalisoitava varsinaisen rahanväärennyksen lisäksi.

2. KERTOMUKSEN TARKOITUS

Puitepäättöksen 11 artiklan 2 kohdan mukaisesti komissio antoi 13. joulukuuta 2001 kertomuksen puitepäättöksen täytäntöönpanosta⁴. Kertomuksessa esitellään yksityiskohtaisesti asetetut täytäntöönpanovelvollisuudet sekä kuvaillaan, millä tavoin jäsenvaltiot ovat täyttäneet velvollisuutensa. Kertomuksesta esittämissään päätelmissä neuvosto myönsi, että puitepäättöksen tavoite on pääosin saavutettu. Se kehotti kuitenkin komissiota laatimaan toisen kertomuksen, johon koottaisiin täydentävät tiedot, joita jäsenvaltioiden odotettiin vielä toimittavan. Komissio antoi toisen kertomuksensa 3. syyskuuta 2003⁵. Neuvosto tarkasteli toista kertomusta 25. ja 26. lokakuuta 2004 pidetyssä kokouksessaan ja kehotti komissiota laatimaan EU:n laajentumisen vuoksi kolmannen kertomuksen puitepäättöksen ja sen 9 a artiklan täytäntöönpanosta.

---

¹ Neuvoston puitepäättös, tehty 29 päivänä toukokuuta 2000, rahanväärennyksen estämiseksi annettavan suojan vahvistamisesta rikosoikeudellisten ja muiden seuraamusten avulla euron käyttöönnoton yhteydessä (EYVL L 140, 14.6.2000, s. 1).

² Neuvoston puitepäättös, tehty 6 päivänä joulukuuta 2001, rahanväärennyksen estämiseksi annettavan suojan vahvistamisesta rikosoikeudellisten ja muiden seuraamusten avulla euron käyttöönnoton yhteydessä tehdyn puitepäättöksen 2000/383/YOS muuttamisesta (EYVL L 329, 14.12.2001, s. 3).

³ Vuoden 1929 yleissopimuksen 23 artiklan mukaan sopimuksen ratifiointi tai siihen liittyminen merkitsee, että sopimuspuolen lainsäädäntö ja hallinnolliset järjestelyt ovat sopusoinnussa yleissopimuksen sääntöjen kanssa.

⁴ KOM(2001) 771 lopullinen.

⁵ KOM(2003) 532 lopullinen.

Tässä kertomuksessa tarkastellaan, miten puitepäättöksen saattaminen osaksi lainsäädäntöä on edennyt 15:ssä jäsenvaltiossa toisen kertomuksen päätelmien perusteella, sekä lainsäädäntötilannetta 12:ssa uudessa jäsenvaltiossa. Kertomuksessa esitetään myös yksityiskohtainen arvio puitepäättöksen täytäntöönpanosta 27:ssä jäsenvaltiossa.

Komissio lähetti edellisen kertomuksen yhteydessä esiin tulleita yksityiskohtia koskevat kyselylomakkeet kaikille jäsenvaltioille, lukuun ottamatta Saksaa, joka oli jo toimittanut tiedot. Kaksikymmentä jäsenvaltiota on toimittanut komissiolle säännöstekstit, joilla puitepäättöksessä niille asetetut velvoitteet on saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä. Kahdeksan jäsenvaltiota (Bulgaria, Irlanti, Espanja, Italia, Malta, Alankomaat, Romania ja Suomi) ei ole vastannut virallisesti komission lähettämään kirjeeseen. Tästä huolimatta Bulgarian, Espanjan, Italian, Maltan ja Alankomaiden lainsäädäntöä koskevat tiedot on toimitettu komission käyttöön. Komission jäsenvaltioilta saamien tietojen kattavuus vaihtelee. Tämä kertomus on kuitenkin laadittu saatujen tietojen perusteella. Tietoja on tarvittaessa täydennetty julkisten lähteiden avulla, jos se on ollut mahdollista.

3. KANSALLISET TOIMENPITEET PUITEPÄÄTTÖKSEN NOUDATTAMISEKSI

3.1. Edistyminen puitepäättöksen saattamisessa osaksi kansallista lainsäädäntöä 15:ssä jäsenvaltiossa (liite – taulukko 1)

3.1.1. Yleiset rikokset – 3 artikla

Espanjan rikoslain muuttamisen jälkeen kaikki puitepäättöksen 3 artiklan 1 kohdan a, b ja c alakohdassa tarkoitetut teot ovat rangaistavia. Lisäksi väärentämistä koskevan erillisen säännöksen nojalla osallistuminen kriminalisoituihin tekoihin katsotaan rikokseksi. Espanjan lainsäädännössä on myös erillinen säännös, jonka nojalla rangaistaan siitä, että petollisesti valmistetaan, vastaanotetaan tai hankitaan välineitä ja muita tarvikkeita, joita tarvitaan rahan väärentämiseen (3 artiklan 1 kohdan d alakohta).

3.1.2. Täydentävät rikokset – 4 artikla

Espanjan rikoslaissa kielletään rahan petollinen valmistaminen ilman erillistä viittausta laillisten välineiden käyttöön. Ranskan rikoslain mukaan puitepäättöksen 4 artiklassa tarkoitettu rahan laiton valmistaminen laillisten välineiden ja tarvikkeiden avulla on erikseen kielletty.

3.1.3. Rangaistukset – 6 artikla

Suomen ja Ruotsin lainsäädäntöä ei ole muutettu. Niissä säädetään siis ainoastaan törkeän rikoksen tapauksessa enimmäisrangaistuksesta, joka on vähintään kahdeksan vuotta vankeutta. Espanjan lainsäädännössä puitepäättöksen 3 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetuista rikoksista määrätään 8–12 vuoden rangaistus.

3.1.4. Oikeushenkilöiden vastuu ja niihin kohdistuvat seuraamukset – 8 ja 9 artikla

Espanjan, Luxemburgin ja Itävallan lainsäädännössä säädetään oikeushenkilön olevan yleisessä rikosoikeudellisessa vastuussa aina kun jokin sitä edustava toimielin syyllistyy rikokseen, joka on määritelty ja josta on määrätty rangaistus kansallisessa

lainsäädännössä. Itävallan lainsäädännön mukaan määrättävä rangaistus on sakko. Espanjan ja Luxemburgin lainsäädännössä säädetään sitä vastoin yrityksen tilapäisestä tai lopullisesta sulkemisesta, yhtiön purkamisesta tai sen toiminnan keskeyttämisestä. Muita rangaistuksia ei mainita. Vaikka Portugali vastasi puitepäättöksen täytäntöönpanoa koskevaan kyselyyn, vastauksessa ei ole tietoja siitä, miten yhteisövastuuta koskeva lainsäädäntöhanke on edennyt. Komission saaman vastauksen mukaan Yhdistynyt kuningaskunta ei aio antaa erillistä lakia oikeushenkilöiden vastuun käsitteen määrittelemiseksi, sillä maan yksityisoikeudessa esiintyvä laiminlyönnin käsite kattaa viranomaisten mukaan 8 artiklan 2 kohdan säännökset.

3.1.5. Alueellinen soveltaminen – 10 artikla

Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset eivät ole ilmoittaneet edistymisestään säädöshankkeessa, jolla puitepäättös pannaan täytäntöön Gibraltarissa.

3.2. Edistyminen puitepäättöksen saattamisessa osaksi kansallista lainsäädäntöä vuosina 2004 ja 2007 EU:hun liittyneissä 12:ssa jäsenvaltiossa

3.2.1. Vuoden 1929 yleissopimuksen ratifiointi – 2 artikla (liite – taulukko 2)

Kahdeksan jäsenvaltiota (Tšekki, Viro, Kypros, Latvia, Liettua, Unkari, Puola ja Slovakia) on ilmoittanut olevansa jo Geneven yleissopimuksen osapuolia. Komission yksiköiden keräämien tietojen mukaan Bulgaria ja Romania ovat myös ratifioineet Geneven yleissopimuksen ja Slovenia on parhaillaan ratifioimassa sitä. Maltaa koskevia tietoja ei ole toimitettu.

3.2.2. Yleiset rikokset – 3 artikla (taulukko 3)

Puitepäättöksen 3 artiklan säännökset rangaistavan teon tunnusmerkistöstä on saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä 12:ssa jäsenvaltiossa. Viiden jäsenvaltion (Bulgaria, Kypros, Latvia, Unkari ja Slovakia) lainsäädännössä mainitaan erikseen 3 artiklan 1 kohdan a–d alakohdassa tarkoitettujen rikosten objektiivinen ja subjektiivinen (tuottamuksellisuus) tunnusmerkistö kokonaisuudessaan. Muiden jäsenvaltioiden lainsäädäntöön sisältyy poikkeuksia. Liettuan lainsäädännössä ei mainita väärennetyn rahan ”liikkeeseenlaskua” vaan yksinomaan sen ”myyminen”. Seitsemän jäsenvaltion (Tšekki, Viro, Liettua, Malta, Puola, Romania ja Slovenia) lainsäädännössä ei erikseen mainita väärennetyn rahan tuontia, vientiä ja hankkimista liikkeeseenlaskemistarkoituksessa. Tšekin ja Puolan lainsäädännössä määrätään rangaistus näistä teoista kriminalisoimalla kuljettaminen erikseen. Liettuan, Maltan ja Romanian lainsäädännössä määrätään rangaistus näistä teoista kriminalisoimalla hallussapito. Viron ja Puolan lainsäädännössä ei säädetä erikseen seuraamuksia siitä, että petollisesti valmistetaan, vastaanotetaan tai hankitaan välineitä ja muita tarvikkeita, joita tarvitaan rahan väärentämiseen (3 artiklan 1 kohdan d alakohta).

Yksitoista jäsenvaltiota (Bulgaria, Tšekki, Viro, Kypros, Latvia, Liettua, Unkari, Puola, Romania, Slovenia ja Slovakia) on ilmoittanut, että 3 artiklan 1 kohdassa määriteltyihin tekoihin yllytys tai niiden yritys sekä osallisuus niihin ovat rangaistavia tekoja rikoslain yleisen osan säännösten nojalla. Lisäksi Puolan lainsäädännössä on erityissäännös, joka koskee 1 kohdassa tarkoitettuihin rikoksiin syyllistyneen henkilön avustamista ja suojaamista. Malta ei ole toimittanut tästä

aiheesta tietoja.

3.2.3. Täydentävät rikokset – 4 artikla (liite – taulukko 4)

Puitepäättöksen 4 artiklan säännös, jonka nojalla rahan laitton valmistaminen laillisia välineitä tai materiaaleja käyttäen on rangaistavaa, on saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä seitsemässä jäsenvaltiossa. Kolme jäsenvaltiota (Bulgaria, Kypros ja Liettua) on noudattanut tätä artiklaa lisäämällä rikoslakiinsa erillisen säännöksen, jossa kriminalisoidaan seteleiden tai metallirahojen valmistaminen laillisia välineitä käyttäen mutta liikkeeseenlaskuoikeutta ja -ehtoja rikkoen. Kuusi jäsenvaltiota (Tšekki, Latvia, Malta, Puola, Slovenia ja Slovakia) on noudattanut tätä artiklaa kieltämällä rahan petollisen valmistamisen yleisesti erittelemättä siinä käytettyjä keinoja. Kolmen jäsenvaltion (Viro, Unkari ja Romania) viranomaiset eivät ole toimittaneet tietoja tästä aiheesta.

3.2.4. Liikkeeseen laskettavaksi tarkoitettu raha, jota ei ole vielä laskettu liikkeeseen – 5 artikla (liite – taulukko 4)

Seitsemän jäsenvaltion (Kypros, Latvia, Liettua, Unkari, Malta, Puola ja Slovakia) lainsäädännön mukaan väärennetyn rahan käsite kattaa nimenomaisesti setelit ja metallirahat, joita ei ole vielä laskettu liikkeeseen, vaikka ne onkin tarkoitus laskea liikkeeseen myöhemmin. Tšekin lainsäädännössä rikoslain muutosehdotus sisältää myös tätä koskevan erityissäännöksen. Muutosehdotuksen hyväksymisestä ei ole kuitenkaan toimitettu tietoja. Slovenian viranomaiset ovat ilmoittaneet, että puitepäättöksen 5 artiklassa tarkoitettu kriminalisointi toteutuu rikoslain 217 §:n nojalla, joka kattaa petokset. Bulgarian, Viron ja Romanian viranomaiset eivät ole toimittaneet tätä aihetta koskevia tietoja.

3.2.5. Rangaistukset – 6 artikla (liite – taulukko 5)

Yksitoista jäsenvaltiota (Bulgaria, Tšekki, Kypros, Latvia, Liettua, Unkari, Malta, Puola, Romania, Slovenia ja Slovakia) on vahvistanut puitepäättöksen 6 artiklan 2 kohdan mukaisesti yli kahdeksan vuoden enimmäisrangaistukset. Liettuan lainsäädännössä säädetään kuitenkin vähintään kahdeksan vuoden enimmäisrangaistuksesta (10 vuotta tässä tapauksessa) vain silloin, kun kyse on ”rahan määrältä” tai ”arvomäärältä” huomattavasta rikoksesta. Unkarin lainsäädännössä yli kahdeksan vuoden enimmäisrangaistus määrätään vain setelien petollisesta valmistamisesta. Metallirahojen petollista valmistamista pidetään lievempänä rikoksena, ja tämän vuoksi siitä määrättävä enimmäisrangaistus on viisi vuotta vankeutta. Viron lainsäädännössä rangaistaan väärentämisestä enintään kuuden vuoden vankeusrangaistuksella ainoastaan silloin, kun kyse on rikoksen uusimisesta tai ”suuressa mittakaavassa” tapahtuvasta väärentämisestä.

Kaikki 12 jäsenvaltiota ovat säätäneet rangaistukset tehdyistä rikoksista yhdistämällä puitepäättöksessä kriminalisoidut eri tapaukset. Kahdeksan jäsenvaltiota (Tšekki, Viro, Latvia, Liettua, Unkari, Romania, Slovenia ja Slovakia) on säätänyt raskauttaviksi tilanteet, joissa rikoksen kohteena on merkittävä rahasumma tai joissa rikokseen on syyllistytty rikollisjärjestön jäsenenä. Seitsemän jäsenvaltiota (Bulgaria, Tšekki, Liettua, Malta, Puola, Slovenia ja Slovakia) on säätänyt erityisen lieviä rangaistuksia määrättäviksi tapauksissa, joissa käypänä vastaanotettua väärennettyä rahaa on laskettu uudelleen liikkeeseen. Tätä voidaan perustella sillä, että

seuraamusten on oltava oikeasuhteisia. Kaikki jäsenvaltiot ovat ilmoittaneet, että näiden rikosten tapauksessa luovutukset toiseen valtioon ovat mahdollisia.

3.2.6. *Lainkäyttövalta – 7 artikla*

Kymmenen jäsenvaltiota (Tšekki, Viro, Kypros, Latvia, Liettua, Unkari, Malta, Puola, Slovenia ja Slovakia) on saattanut tästä artiklasta johtuvan velvollisuuden osaksi kansallista lainsäädäntöään, mutta kolmesta jäsenvaltiosta (Bulgaria, Malta ja Romania) ei ole saatu tietoja.

3.2.7. *Oikeushenkilöiden vastuu ja oikeushenkilöihin kohdistuvat seuraamukset – 8 ja 9 artikla (liite – taulukko 6)*

Seitsemän jäsenvaltiota on saattanut puitepäättöksen 8 ja 9 artiklan säännökset osaksi kansallista lainsäädäntöään. Kolmen jäsenvaltion (Unkari, Puola ja Slovenia) lainsäädäntöön on lisätty oikeushenkilöä koskeva yleinen rikosoikeudellinen vastuu, jota sovelletaan aina kun jokin sitä edustava toimielin syyllistyy kansallisessa lainsäädännössä, esim. rikoslaissa, määriteltyn rikokseen, josta on määrätty rangaistus. Neljän jäsenvaltion (Viro, Kypros, Latvia ja Liettua) lainsäädäntöön on lisätty erityisesti väärentämisrikoksiin liittyvä oikeushenkilön rangaistusvastuu. Viiden jäsenvaltion (Viro, Kypros, Latvia, Liettua ja Puola) lainsäädännössä on rangaistuksina otettu käyttöön sakko, oikeudenmenetys ja yhtiön purkaminen. Unkari ja Slovenia eivät ole ilmoittaneet käyttöön otetuista rangaistuksista. Tšekin ja Slovakian viranomaiset ovat ilmoittaneet, että ne ovat antamassa lainsäädäntöesityksen, joka liittyy oikeushenkilön rangaistusvastuuseen rikoslaissa kriminalisoiduista teoista. Bulgarian, Maltan ja Romanian viranomaiset eivät ole toimittaneet tätä aihetta koskevia tietoja.

3.3. **Edistyminen puitepäättöksen saattamisessa osaksi kansallista lainsäädäntöä 27:ssä jäsenvaltioissa: rikoksen uusiminen – 9 a artikla**

Puitepäättöksen 9 a artiklassa säädetään muiden jäsenvaltioiden tuomioistuinten antamien lopullisten tuomioiden tunnustamisesta rikoksen uusimisen osoittamiseksi. Tämä säännös on saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä 19:ssä jäsenvaltioissa. Viiden jäsenvaltion (Belgia, Espanja, Ranska, Kypros ja Alankomaat) lainsäädännössä säädetään erikseen muiden jäsenvaltioiden tuomioistuinten väärentämisen alalla antamien tuomioiden tunnustamisesta, jotta rikoksen uusiminen voidaan määrittää. Rikoksen uusiminen on rangaistuksen koventamisperuste. Kahdeksan jäsenvaltion (Tšekki, Tanska, Kreikka, Italia, Unkari, Itävalta, Portugali ja Slovakia) lainsäädäntö sisältää säännöksen ulkomailla annettujen tuomioiden erillisestä tunnustamisesta rangaistuksen koventamiseksi. Säännös sisältyy rikoslain yleiseen osaan, ja sitä sovelletaan näin ollen kaikkiin rikoksiin. Viiden jäsenvaltion (Saksa, Latvia, Liettua, Slovenia ja Ruotsi) lainsäädännössä ei erikseen mainita ulkomailla annettuja tuomioita, vaan niissä viitataan tuomittavan henkilön aikaisempaan rikollisuuteen yleisesti ilman yksityiskohtia. Näin tarkastelu kattaa kaikki mahdolliset tuomiot. Lisäksi Saksan viranomaiset ovat liittäneet vastaukseensa saksalaisten tuomioistuinten tuomioita osoittaakseen, että oikeuskäytännössä säännöksiä on tulkittu näin. Viron viranomaiset ovat ilmoittaneet, että muiden jäsenvaltioiden tuomioistuinten antamat tuomiot otetaan huomioon. Viro ei ole kuitenkaan toimittanut yksityiskohtaisempia tietoja tai sovellettavan lain tekstiä. Luxemburgin ja Puolan viranomaiset ovat ilmoittaneet, että tätä säännöstä ei

ole vielä saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä. Kuusi jäsenvaltiota (Bulgaria, Irlanti, Malta, Romania, Suomi ja Yhdistynyt kuningaskunta) ei ole toimittanut asianmukaisia tietoja.

4. TÄYTÄNTÖÖNPANON ARVIOINTI

4.1. Vuoden 1929 yleissopimuksen ratifiointi – 2 artikla

Toisen kertomuksen päätelmien perusteella 25 jäsenvaltiota on nyt liittynyt vuoden 1929 yleissopimukseen.

4.2. Yleiset rikokset – 3 artikla

Toisen kertomuksen päätelmien perusteella 27 jäsenvaltiota on säätänyt lain saattaakseen 3 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa määritellyn rahanväärennyksen yleiskäsitteen keskeisen sisällön osaksi kansallista lainsäädäntöään. Tämän vuoksi voidaan katsoa, että puitepäättöksen vaikuttavuus on varmistettu.

Liettuan lainsäädännössä kuitenkin määrätään rangaistus ”myynnistä”, joka on kapea-alaisempi käsite kuin ”väärän rahan petollinen liikkeelle laskeminen”. Tällä rajoituksella ei kuitenkaan ole käytännön vaikutusta, koska käypänä vastaanotetun väärennetyn rahan laskeminen uudelleen liikkeeseen on erillinen rikos.

Puitepäättöksen 3 artiklan 1 kohdan c alakohdasta voidaan todeta, että Tšekin ja Puolan lainsäädännössä kriminalisoidaan kuljetus, joka yleiskäsitteenä kattaa sekä tuonnin että viennin alakäsitteet. Liettuan, Maltan ja Romanian lainsäädännössä näistä teoista rangaistaviksi katsotaan hallussapito liikkeeseenlaskua varten, mikä loogisesti ottaen kattaa tuonnin ja viennin. Tämän vuoksi voidaan katsoa, että puitepäättöksen vaikuttavuus on varmistettu. Kahden muun jäsenvaltion (Viro ja Slovenia) lainsäädännöstä on kuitenkin todettava, että kansalliset viranomaiset eivät ole saattaneet 3 artiklan 1 kohdan c alakohdan säännöksiä osaksi kansallista lainsäädäntöä.

Toisen kertomuksen päätelmien jälkeen 25 jäsenvaltiota on saattanut asianmukaisesti osaksi kansallista lainsäädäntöään 3 artiklan 1 kohdan d alakohdan säännökset, joissa kriminalisoidaan väärennetyn rahan valmistamiseen erityisesti soveltuva toiminta. Viron ja Puolan lainsäädäntö ei sisällä säännöksiä valmistelun kriminalisoimiseksi. Näiden säännösten saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä on siten laiminlyöty.

Vastauksena toisen kertomuksen päätelmiin 26 jäsenvaltiota on saattanut voimaan yleiset säännökset, jotka koskevat edellä mainittuihin tekoihin osallisuutta, yllytystä tai niiden yritystä puitepäättöksen 3 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

4.3. Täydentävät rikokset – 4 artikla

Toisen kertomuksen päätelmien mukaisesti 23:ssa jäsenvaltiossa määrätään seuraamuksia puitepäättöksen 4 artiklassa tarkoitetusta rahan laittomasta valmistamisesta laillisia välineitä tai materiaaleja käyttäen. Suuri osa jäsenvaltioista on noudattanut tätä artiklaa kieltämällä rahan petollisen valmistamisen erittelemättä siinä käytettyjä keinoja.

On toivottavaa, että kaikki jäsenvaltiot antaisivat erilliset säännökset, joilla

kriminalisoidaan rahan petollinen valmistaminen laillisia välineitä ja tarvikkeita käyttäen. Puitepäättöksen 4 artiklassa tarkoitettuun rikokseen voi syyllistyä ainoastaan kansallisten viranomaisten henkilöstö, jolla on oikeus käyttää tällaisia laillisia välineitä ja tarvikkeita. Näin ollen eräissä oikeusjärjestelmissä tällaiset teot voitaisiin luokitella myös virkamiehen toimivallan väärinkäytöksi. Kyseessä on toisin sanoen *delictum proprium* eli rikos, johon voi syyllistyä vain tietty henkilöryhmä. Koska tämä rikos poikkeaa huomattavasti väärentämisestä, myös siitä määrättävät rangaistukset voivat olla erilaisia. Vaikka kansallisten säännösten erittelemätön sanamuoto voitaisiin katsoa tyydyttäväksi puitepäättöksen 4 artiklan täytäntöönpanon kannalta, erillinen kriminalisointi kansallisessa lainsäädännössä olisi välttämätöntä oikeusvarmuuden vuoksi.

4.4. Liikkeeseen laskettavaksi tarkoitettu raha, jota ei ole vielä laskettu liikkeeseen – 5 artikla

Tällä säännöksellä pyritään määrittelemään rahanväärennys siten, että se käsittää myös rahan, jota ei ole vielä laskettu liikkeeseen. Jos nämä teot luokitellaan toisin (Slovenian lainsäädäntö), säännös ei saavuta tavoiteltua vaikutusta. Kaikkiaan 22 jäsenvaltion lainsäädäntö on nyt yhdenmukainen puitepäättöksen 5 artiklan b alakohdan säännösten kanssa.

4.5. Rangaistukset – 6 artikla

Toisen kertomuksen päätelmien perusteella 26 jäsenvaltiota on nyt pannut täytäntöön 6 artiklan 2 kohdan säännökset, jonka mukaan 3 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetystä petollisesta valmistamisesta tai muuntamisesta on säädettävä vankeusrangaistus, jonka enimmäispituus on vähintään kahdeksan vuotta. Vaikka Suomen, Ruotsin ja Liettuan lainsäädännössä enimmäisrangaistuksen määrittäminen on rajoitettu (vain törkeästä rikoksesta), tämä ei kuitenkaan vähennä puitepäättöksen 6 artiklan vaikuttavuutta. Toimivaltaiset kansalliset tuomioistuimet määräävät enimmäisrangaistuksen ainoastaan tapauksissa, joissa on syyllistetty törkeään rikokseen. Vaikka tätä ei voidakaan pitää täytäntöönpanon laiminlyöntinä, vaarana on, että tällaisen lainsäädännön nojalla enimmäisrangaistus määrätään ainoastaan poikkeustapauksissa.

Viron ja Unkarin lainsäädännössä säädetään 6 vuoden ja 5 vuoden (metallirahat) enimmäisrangaistukset, joten näiden valtioiden lainsäädäntö ei ole puitepäättöksen periaatteiden mukainen.

Näitä enimmäisrangaistuksia koskevia poikkeuksia lukuun ottamatta vaikuttaa siltä, että 27 jäsenvaltion lainsäädännössä puitepäättöksessä tarkoitetuista rikoksista säädetään tehokkaat, oikeasuhteiset ja varoittavat rangaistukset.

4.6. Lainkäyttövalta – 7 artikla

Kaikkiaan 24 jäsenvaltiota noudattaa 7 artiklan säännöksiä.

4.7. Oikeushenkilöiden vastuu ja niihin kohdistuvat seuraamukset – 8 ja 9 artikla

Toisen kertomuksen päätelmien jälkeen 20 jäsenvaltiota noudattaa nyt oikeushenkilöiden vastuuta koskevia säännöksiä. Tšekki, Portugali ja Slovakia eivät ole toteuttaneet tarvittavia toimenpiteitä puitepäättöksen 8 ja 9 artiklan

noudattamiseksi. Yhdistynyt kuningaskunta ei ole muuttanut lainsäädäntöään, vaikka se ei täytä velvoitetta, jonka mukaan yhteisövastuusta on säädettävä. Periaatetta, jonka mukaan yksityisoikeus voisi oikeuttaa vahingonkorvausten maksun kantajan asemassa olevalle asianosaiselle, ei voida pitää puitepäätöksen 8 ja 9 artiklassa tarkoitettuna rangaistuksena. Rahan petollinen valmistaminen on lisäksi vastoin yleistä etua, eikä asiaan yleensä liity yksityisen edun loukkaamista.

Seuraamusten osalta Espanjan ja Luxemburgin lainsäädännössä ei säädetä sakkojen määräämisestä, vaikka 9 artiklan nojalla se on välttämätöntä. Näissä maissa on säädetty seuraamuksia, jotka ovat puitepäätöksen mukaan täydentäviä. Niitä ovat oikeushenkilön toiminnan keskeyttäminen tai purkaminen.

4.8. Rikoksen uusiminen – 9 a artikla

Kreikassa ulkomailla annetut tuomiot otetaan huomioon, jos tuomioita on vähintään kolme ja rangaistus on kärsitty ulkomailla ainakin osittain. Tämä ei ole puitepäätöksen tavoitteiden mukaista, sillä Kreikan säännösten nojalla ehdot rikoksen uusimisen tunnustamiselle ovat paljon tiukemmat kuin 9 a artiklassa. Vastauksessaan Kreikan viranomaiset ilmoittivat, että sovellettavia säännöksiä ollaan muuttamassa, jotta 9 a artiklaa voidaan noudattaa täysimääräisesti.

Joidenkin jäsenvaltioiden lainsäädännössä viitataan yleisesti tuomitun henkilön aikaisempaan rikollisuuteen ilman erittelyjä. Tällaiset säännökset eivät ole ristiriidassa puitepäätöksen vaatimusten kanssa. Oikeusvarmuus (täytäntöönpanoa arvioitaessa huomioitava näkökohta) olisi suurempi, jos näiden jäsenvaltioiden lainsäädäntöä muutettaisiin siten, että niissä mainittaisiin erikseen ulkomailla annetut tuomiot, kun rikoksen uusimista määritetään. Jos jäsenvaltion lainsäädännössä ei erikseen viitata muiden jäsenvaltioiden tuomioistuinten määräämiin tuomioihin, tämä voisi käytännössä johtaa siihen, että tällaisia tuomioita ei oteta huomioon.

5. PÄÄTELMÄT

5.1. Yleiset päätelmät

Rahanväärennyksen estämiseksi annettavan suojan vahvistamisesta rikosoikeudellisten ja muiden seuraamusten avulla euron käyttöönoton yhteydessä 29 päivänä toukokuuta 2000 tehdyn neuvoston puitepäätöksen säännösten saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä on sujunut yleisesti ottaen tyydyttävästi joitakin laiminlyöntejä lukuun ottamatta. Puitepäätöksen mukainen kriminalisointi ja rangaistukset on siirretty jäsenvaltioiden kansalliseen lainsäädäntöön. Näin ollen euron suojaaminen on varmistettu puitepäätöksen vaatimusten mukaisella tehokkaalla ja vaikuttavalla tavalla. Puitepäätös on siis saavuttanut tavoitteensa, ja vain pieni osa kansallisia toimenpiteitä puuttuu enää sen täydellisestä täytäntöönpanosta.

5.2. Artiklakohtaiset päätelmät

Lähemmin tarkasteltuna puitepäätös on saavuttanut tavoitteensa erityisesti keskeisimmiltä osiltaan. Rahan petollinen valmistaminen tai muuntaminen sekä liikkeeseenlasku on kriminalisoitu kaikkien jäsenvaltioiden lainsäädännössä. Väärennetyn rahan tuonti, vienti tai kuljettaminen on myös erikseen kriminalisoitu

pääosassa jäsenvaltioita. Eräissä oikeusjärjestelmissä nämä teot on kriminalisoitu kuljetuksen tai hallussapidon käsitteiden kautta. Vaikka kriminalisoiduista teoista määrätyt rangaistukset vaihtelevat, ne täyttävät puitepäätöksessä vahvistetut kriteerit, kahta jäsenvaltiota lukuun ottamatta. Pääosa jäsenvaltioista on määritellyt oikeushenkilöiden rangaistusvastuun periaatteen. Useimpien jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaan toisten jäsenvaltioiden tuomioistuinten antamat lopulliset tuomiot otetaan huomioon rikoksen uusimista määritettäessä.

Vaikka täytäntöönpano on ollut yleisellä tasolla tyydyttävää, kaikkia puitepäätöksen säännöksiä ei ole sisällytetty oikeusjärjestelmään kaikissa jäsenvaltioissa, vaan määrätyissä tapauksissa täytäntöönpano on todettava laiminlyödyksi. Jotta puitepäätös saatettaisiin kokonaisuudessaan osaksi kansallista lainsäädäntöä, on tarpeen, että jäsenvaltioiden kansalliseen lainsäädäntöön tehdään seuraavia muutoksia. Tarvittavat muutokset esitellään puitepäätöksen säännösten mukaisessa järjestyksessä.

2 artikla

Slovenian on ratifioitava väärän rahan valmistamisen vastustamiseksi 20 päivänä huhtikuuta 1929 Genevessä tehty kansainvälinen yleissopimus.

3 artikla

Viron ja Slovenian lainsäädännössä on kriminalisoitava väärennetyn rahan kuljetus, tuonti ja vienti.

Viron ja Puolan lainsäädännössä on kriminalisoitava väärentämiseen soveltuvien välineiden petollinen valmistaminen ja hankkiminen.

4 artikla

Espanjan lainsäädännössä on kriminalisoitava rahan laitton valmistus laillisia välineitä tai materiaaleja käyttäen.

5 artikla

Tšekin ja Slovenian lainsäädännössä on kriminalisoitava väärentäminen, joka koskee liikkeeseen laskettavaksi tarkoitettua rahaa, jota ei ole vielä laskettu liikkeeseen.

6 artikla

Unkarin lainsäädännössä on säädettävä vähintään kahdeksan vuoden enimmäisrangaistuksesta myös metallirahan väärentämisestä.

Viron lainsäädännössä on säädettävä vähintään kahdeksan vuoden enimmäisrangaistuksesta, vaikka kyse ei olisi rikoksen uusimisesta tai suuressa mittakaavassa tapahtuvasta väärentämisestä.

8 ja 9 artikla

Tšekin, Slovakian ja Yhdistyneen kuningaskunnan on toteutettava tarvittavat toimenpiteet oikeushenkilöiden vastuun määrittämiseksi puitepäättöksen 8 ja 9 artiklassa tarkoitetulla tavalla.

Espanjan ja Luxemburgin lainsäädännössä on säädettävä myös sakkorangaistuksia oikeushenkilöiden vastuuseen liittyvissä tapauksissa.

9 a artikla

Kreikan, Luxemburgin ja Puolan on säädettävä toisten jäsenvaltioiden tuomioistuinten määräämien tuomioiden ottamisesta huomioon rikoksen uusimista määritettäessä.

5.3. Täydentävien tietojen toimittaminen

Seuraavien jäsenvaltioiden viranomaisten on toimitettava komission yksiköille seuraavat tiedot:

Bulgaria

Liikkeeseen laskemattoman rahan väärentämisen kriminalisointi (5 artikla), oikeushenkilöiden vastuu (8 ja 9 artikla) ja kansainväliset tuomiot (rikoksen uusiminen, 9 a artikla).

Viro

Seuraavien tekojen kriminalisointi: rahan laitton valmistaminen laillisia välineitä ja materiaaleja käyttäen (4 artikla) ja liikkeeseen laskemattoman rahan väärentäminen (5 artikla).

Irlanti

Kansainväliset tuomiot (rikoksen uusiminen, 9 a artikla).

Unkari

Liikkeeseen laskemattoman rahan väärentämisen kriminalisointi (5 artikla).

Malta

Geneven yleissopimuksen ratifiointi, kansallisten oikeusviranomaisten lainkäyttövalta (7 artikla), oikeushenkilöiden vastuu (8 ja 9 artikla) ja kansainväliset tuomiot (rikoksen uusiminen, 9 a artikla).

Portugali

Oikeushenkilöiden vastuu (8 ja 9 artikla).

Romania

Seuraavien tekojen kriminalisointi: rahan laitton valmistaminen laillisia välineitä ja materiaaleja käyttäen (4 artikla) ja liikkeeseen laskemattoman rahan väärentäminen (5 artikla), oikeushenkilöiden vastuu (8 ja 9 artikla) ja kansainväliset tuomiot (rikoksen uusiminen, 9 a artikla).

Suomi

Kansainväliset tuomiot (rikoksen uusiminen, 9 a artikla).

Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten on ilmoitettava komission yksiköille kansainvälisistä tuomioista (rikoksen uusiminen, 9 a artikla) ja puitepäätöksen soveltamisesta Gibraltariissa.